

Overweging 23e zondag door het jaar B

Thema: Ga open! Luister én spreek

Lezingen: Jesaja 35,4-7a en Marcus 7,31-37

9 september

R. Hornikx

Goede mensen,

We leven in een tijd van onzekerheid. Alles verandert snel.

De ene crisis volgt op de andere: huizen crisis, financiële crisis, crisis in Europa, vluchtelingen crisis, handelsoorlog, nep-nieuws, terroristische aanslagen, zinloos geweld, aanhoudende droogte.

Bestaande referentiekaders vallen weg. Mensen raken gedesoriënteerd met chaos tot gevolg. Allereerst chaos in onszelf. We weten niet waarheen en waarnaartoe. Hulpeloos lopen we rond en gaan bij iedereen te raden.

Allemaal worden we op een zeker moment in ons leven, en soms zelfs langdurig, overspoeld door gevoelens van radeloosheid. Radeloosheid betekent dat we grip op onze situatie zijn kwijtgeraakt, de regie niet meer hebben over ons leven.

In een verzorgingshuis vertrouwde een 94 jarige weduwe me toe: 'Ik maak me zorgen!' 'Waarover', vroeg ik haar. 'Over de droogte. Het is al zo lang droog. Hoe moet het verder met de boeren en hun vee? Ik maak me zorgen', herhaalde ze nog eens.

Niet alleen deze oude dame maakt zich zorgen. Door de hoge eisen die in dit tijdsgewricht worden gesteld aan jongeren en werkenden is het gebruik van antidepressiva in Nederland sterk gestegen. Velen zijn de grip op hun leven kwijt.

Tijden van onzekerheid zijn er in alle eeuwen en in elke generatie geweest.

In een preek van Augustinus uit de vierde eeuw lezen we: 'Het zijn slechte tijden! Het zijn moeilijke tijden! Dat zeggen de mensen tenminste. Laten we liever goed leven, dan worden de tijden vanzelf goed.

Wij zijn de tijden. Zoals wij zijn, zo zijn de tijden.'

Onzekerheid en slechte tijdingen maakt mensen radeloos. Ze weten niet meer waarheen. Trekken zich terug in zichzelf.

Laatst reed ik met de trein van Eindhoven naar Schiphol. Tot mijn verbazing zaten alle mensen in mijn coupé te staren op het scherm van laptop, e-reader of mobiel. Het was stil. Niemand zei iets. Er werden geen bruggen geslagen van mens naar mens, zoals ik het me herinner uit vroegere treinreizen in mijn studententijd. Het lijkt wel of iedereen zich terugtrekt in zijn eigen kleine zelf. Ik zat letterlijk in een "blinden-en-doven coupé".

En wat horen we in de lezing van Jesaja?

In de eerste zin nodigt Jesaja ons uit om de volgende opdracht te verspreiden: 'Zeg tegen iedereen die radeloos is: "Houd moed, wees niet bang, hier is uw God" (Jesaja 35,4). En die eerste zin eindigt hoopvol: 'Hij komt u redden.'

Jesaja wil een brug slaan tussen de radeloze mensen en God.

Als die brug tussen mensen en God er komt, ontstaat er iets hoopvol: blinden gaan weer zien, doven gaan weer horen, de tong van de stomme komt los, de kreupelen gaan weer lopen als een hert, dor gras wordt weer groen, verschroeiende aarde brengt weer leven voort, we hebben weer contact met ons zelf, met anderen, met de buitenwereld en met God. Er worden bruggen geslagen van de een naar de ander, er is communicatie, het leven stroomt weer, er is nieuw leven mogelijk.

Soms is er maar weinig nodig om een brug te laten ontstaan tussen mensen. Communicatie, taal is daarvoor een zeer geschikt instrument. Ik wil dit illustreren met het volgende verhaal: Bruggen bouwen¹

'U heeft een mooi beroep', zei het kind tegen de oude bruggenbouwer, 'het moet wel zwaar zijn, bruggen te bouwen'.

'Als men het geleerd heeft, is het niet lastig', zei de bruggenbouwer. 'Bruggen van beton en staal bouwen is gemakkelijk, maar andere bruggen, die ik in mijn dromen bouw, zijn veel moeilijker.'

'Welke andere bruggen?', vroeg het kind.

De oude bruggenbouwer keek het kind nadenkend aan. Hij wist niet of het kind het begrijpen zou.

Toen zei hij: 'Ik wil een brug bouwen van nu naar de toekomst, van de ene naar de andere mens; van het donker naar het licht, van verdriet naar vreugde en van hier naar de eeuwigheid, over al het vergankelijke heen'.

Het kind had opmerkzaam geluisterd. Het had niet alles begrepen, maar merkte dat de man verdrietig was.

Om hem weer op te vrolijken zei het kind: 'Ik geef u mijn brug'.

En het kind schilderde voor de bruggenbouwer een kleurrijke regenboog.

Ontwapenend eenvoudig. Er is niet veel nodig: openheid naar de ander, luisteren, een beetje creativiteit en spreken. En er is een brug gebouwd van de ene mens naar de ander.

Er is nog een ander instrument dat we kunnen gebruiken om bruggen te slaan van de een naar de ander: Lichamelijk contact.

---

¹ Hornikx, R., *Verhalen, voedsel voor onderweg*, Free Musketeers, Zoetermeer, 2011, blz. 126

Als we ziek, vermoeid en uitgeput zijn, te moe om te horen en te spreken, verlangen we slechts één ding: rust en stilte.

Een hand die dan op je schouder wordt gelegd kan weldadig zijn.

Iemand heeft je gezien, gekend, wil je verdoving verbreken, een brug slaan, je niet afschrijven en in de steek laten. Het zegenende gebaar van de hand is de brug die wordt gelegd om over te steken van het eiland dat je nu bent, naar de bewoonde wereld. Je doofheid wordt opgeheven en je hoort de stem van levend water. En je tong komt los en spreekt de taal van je hart.

In het evangelie maakt ook Jezus gebruik van lichamelijk contact om een brug te slaan en om tongen los te maken.

Een man, doof en moeilijk sprekend wordt bij Jezus gebracht. Hij heeft geen naam, is "Elckerlyc", kan alleman zijn, u en ik.

Lijfelijk is hij afgesneden van de mensenwereld, en geestelijk heeft hij zich van die wereld afgesloten.

Jezus legt vertrouwelijk de hand op zijn schouder en leidt hem weg van de mensenwereld naar de stilte zonder mensenwoorden. De genezing vindt plaats in een eenvoudig, intiem lichamelijk ritueel. Enkele gebaren en een paar woorden slechts. Jezus raakt zijn oren aan, zijn tong, kijkt naar de hemel, zucht en zegt: 'Ga open'. Door dit eenvoudige ritueel bouwt Jezus een brug naar de man, van de man naar de hemel en naar de wereld. Hij hoort menselijke stemmen, het gefluit van vogels, het kabbelen van water, het ruizen van de wind door de bladeren van de boom.

De man die doof was en moeilijk sprak was gevangen in zijn stille wereld en is nu bevrijd, niet langer vast gebonden aan zijn eenzaamheid. Hij hoort en verstaat de taal van mensen en het woord van God.

Jezus vraagt de man wat er is gebeurd, geheim te houden.

Nu hij weer spreken kan, is dat moeilijk en hij bazuïnt het rond: 'doven laat hij horen, stommen spreken en kreupele springen weer rond als herten' (Jesaja 35,4-6)².

Moge het zo zijn. Amen.

---

² Hornikx, R., *Ieder mens woont in verhalen*, Berne Media, Uitgeverij Abdij van Berne, 2015, blz. 84